

Kommittédirektiv

En studiesocial utredning

Dir.
2007:153

Beslut vid regeringssammanträde den 22 november 2007

Sammanfattning av uppdraget

En kommitté ska, med utgångspunkt i att studiemedelssystemet och de sociala trygghetssystemen ska samverka på ett optimalt sätt, överväga och föreslå åtgärder vad gäller studerandes ekonomiska och sociala situation. Åtgärderna ska syfta till att den studerande har möjligheter att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid.

Kommittén ska överväga om gränsdragningen mellan studiemedelssystemet och de sociala trygghetssystemen behöver förtydligas så att systemen kan samverka på ett optimalt sätt, och i förekommande fall föreslå sådana förtydliganden. För det fall kommittén finner att gränsdragningen mellan systemen inte behöver förtydligas, ska kommittén se över och lämna förslag till hur förbättringar kan göras i andra former och på andra sätt inom studiemedelssystemet.

Kommittén ska även utreda och föreslå förändringar i regelverket inom studiemedelssystemet i riktning mot ett enklare och mer generellt system.

Kommittén ska vidare överväga och föreslå hur framtida beloppsnivåer och fribelopp inom studiemedelssystemet ska se ut i syfte att skapa ett långsiktigt hållbart system som säkerställer en skälig levnadsnivå för de studerande och ger förutsättningar att bedriva effektiva studier.

Kommittén ska förutsättningslöst pröva och föreslå hur statens utgifter för studiestödsadministrationen kan minskas samt pröva om hela eller delar av verksamheten kan överföras i annan regi eller till annan aktör. Kommittén ska vidare utreda

om statens fordran gentemot låntagare med befintliga lån och verksamheten med upplåning för nya studielån kan överföras i annan regi.

Kommittén ska även utreda och föreslå hur studiemedlet kan användas som ett verktyg för att öka genomströmningen i högskoleutbildning.

Tidigare utredningar och överväganden

Den studiesociala utredningen

Den 19 september 2002 beslutade den dåvarande regeringen om direktiv till en studiesocial utredning (dir. 2002:120). En särskild utredare gavs i uppdrag att göra en samlad analys av den ekonomiska och sociala situationen för studerande på olika utbildningsnivåer under den samlade studietiden, inklusive studieuppehåll. Med anledning av riksdagens tillkännagivande (bet. 2000/01:BoU12, rskr. 2000/01:255) fick utredaren också i uppdrag att föreslå hur det nya studiestödssystemet borde samverka med bostadsbidraget på lång sikt.

Regeringen beslutade den 23 januari 2003 om tilläggsdirektiv till utredningen (dir. 2003:13). Utredaren gavs då i uppdrag att analysera förutsättningarna för att införa ett barntillägg till studerande inom studiemedelssystemet. Utredaren överlämnade i december 2003 betänkandet Studerande och trygghetssystemen (SOU 2003:130).

Utredningen Nationell koordinator för unga till arbete

Den 12 maj 2005 beslutade den dåvarande regeringen om direktiv till en utredning om hur unga med slutförd gymnasial eller eftergymnasial utbildning ska kunna ges möjlighet till en snabbare etablering på arbetsmarknaden (dir. 2005:21). Utredningen överlämnade i november 2006 betänkandet Samverkan för ungas etablering på arbetsmarknaden (SOU 2006:102).

Av betänkandet framgår bl.a. att det finns anledning att se över hur studietakten kan effektiviseras inom den högre utbildningen. Utredningen bygger sitt ställningstagande på bl.a. uppgifter i Statistiska Centralbyråns rapport *Universitet och högskolor – Genomströmning och resultat i högskolans grundutbildning t.o.m. 2003/04*, som publicerades 2005. Av rapporten framgår att av de studerande som första gången registrerades vid en svensk högskoleutbildning under läsåren 1993/94–1997/98 (exklusive gäststuderande) hade knappt 45 procent tagit examen sju år senare. Ytterligare 20 procent hade uppnått 120 poäng utan att ha tagit ut någon examen. Med en uppföljningstid om elva år hade cirka 55 procent examinerats. Av dem som hade tagit ut en magisterexamen under läsåren 1999/2000–2003/04 var bruttostudietiden, dvs. studietiden inklusive eventuella uppehållsterminer, i genomsnitt tolv terminer (nettostudietid tio terminer) och för en kandidatexamen tio terminer (nettostudietid åtta terminer).

En av utredningens slutsatser var att studerande bör stimuleras att öka studietakten genom att erbjudas avskrivning av del av studielånet, om studierna genomförs inom avsedd tid.

Riksdagens tillkännagivande

Riksdagen gav med anledning av utbildningsutskottets betänkande 2005/06:UbU5 till känna att en ny studiesocial utredning snarast skulle tillsättas (rskr. 2005/06:150). I tillkännagivandet uttalade riksdagen följande. Studenternas studiesociala situation har länge varit eftersatt. Studiemedlet och andra sociala trygghetssystem måste samverka på ett optimalt sätt, så att den enskilde har möjligheter att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid. Det behövs därför en kartläggning av samspelen mellan studiestödssystemet och andra förmånssystem, såsom bostadsbidrag, socialförsäkringssystem, socialbidrag och arbetslöshetsförsäkring. Dessutom måste situationen för studenter med barn ges särskild uppmärksamhet. Även studenthälsovården måste granskas ur ett studiesocialt perspektiv. Utredningen bör vara parlamentariskt sammansatt och studenterna ges ordentlig representation. Utredningen ska gå

vidare med att föreslå lösningar för de missförhållanden som har påtalats av den tidigare studiesociala utredningen (SOU 2003:130). Utredningen bör vidare analysera studenternas studiesociala situation och ta fram förslag som innebär förändringar och förbättringar för de studerande.

Beskrivning av studiemedelssystemet och trygghetssystemen

Studiemedelssystemet

Studiemedlen består av en bidragsdel och en frivillig lånedel. Studiemedlens storlek är knuten till prisbasbeloppet. Studiebidraget är skattefritt och pensionsgrundande. Det finns två olika bidragsnivåer i studiemedlen, där den generella bidragsnivån utgör 34,5 procent av studiemedlens totalbelopp. Vuxna studerande på grundskole- och gymnasienivå kan, om de uppfyller vissa villkor, i stället få studiemedel med en högre bidragsnivå. Vidare kan vissa studerande få ett tilläggs lån med cirka 1 600 kronor per månad. Sedan den 1 januari 2006 kan ett tilläggsbidrag lämnas till studerande med barn.

Studiemedel lämnas med ett visst belopp per vecka och kan högst lämnas för en viss angiven tid på respektive utbildningsnivå. Den studerande får ha en inkomst upp till en viss nivå, den s.k. fribeloppsgränsen, utan att studiemedlen reduceras. Fribeloppet är kopplat till det antal veckor studiemedel utbetalas för och beräknas per kalenderhalvår. Fribeloppet uppgår 2007 till cirka 50 000 kronor per kalenderhalvår vid studier på heltid. Om fribeloppet överskrids, minskas studiemedlen med 50 procent av den överskjutande inkomsten.

Studiemedel kan även lämnas för vissa studier utomlands. Studiebidrag ges med samma belopp som för studier i Sverige. Studielånet varierar beroende av studieland. Utöver ordinarie bidrag och lån kan merkostnadslån för bl.a. undervisningsavgifter och resor lämnas.

För studerande som blir sjuka eller vårdar sjukt barn finns det ett särskilt skydd inom studiemedelssystemet. En studerande som blir sjuk kan då under vissa förutsättningar få behålla sina

studiemedel under den tid som han eller hon på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva studier. Om sjukperioden varar längre tid än 30 dagar, kan studieskulden för perioden skrivas av i efterhand.

Det finns för närvarande tre återbetalningssystem som löper parallellt. I alla tre systemen sker återbetalning med ett årligt belopp (årsbeloppet). Hur detta belopp beräknas skiljer sig åt mellan systemen. Inom återbetalningssystemen finns trygghetsregler som ger låntagaren rätt att få nedsättning av årsbeloppet utifrån låntagarens ekonomiska situation.

Trygghetssystemen

Allmänt

Trygghetssystemen bygger på principen om anknytning till förvärvslivet. Att individen kvalificerar sig till förmåner genom arbete utgör alltså grunden för ersättning från stora delar av trygghetssystemen. Systemen består av försäkringar och bidrag. Försäkringarna ska ge skydd vid utebliven inkomst. Ersättningarna följer därför inkomstbortfallsprincipen, dvs. ersättning ska stå i relation till den försäkrades eventuella inkomst. Ett exempel på en sådan försäkring är sjukförsäkringen. Bidragen är generellt sett inte kopplade till förvärvslivet och kompenserar i regel inte för inkomstbortfall. I stället är de antingen av mer generell karaktär, t.ex. barnbidraget, eller behovsprövade, t.ex. bostadsbidraget.

Sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen

Både sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen bygger i princip på inkomstbortfallsprincipen. Den innebär att ersättningen är kopplad till den sjukpenninggrundande inkomst (SGI) som en person har.

SGI är den årliga inkomst som en försäkrad tills vidare kan antas att komma få för eget arbete. Om den försäkrade inte längre har någon inkomst av arbete, ska han eller hon som regel inte heller längre omfattas av försäkringen. I vissa situationer

kan dock en person få behålla sin SGI, trots att han eller hon inte längre har någon arbetsinkomst. Detta gäller bl.a. de som bedriver studier för vilka de uppbär studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395). Den studerande behåller då den SGI som han eller hon hade närmast före studiernas början.

Föräldrapenningen omfattar totalt 480 dagar. Av dessa dagar kan 390 dagar betalas ut enligt förälderns SGI. För den som inte har någon SGI eller en låg SGI betalas ersättning ut på grundnivå. Resterande 90 dagar ges en ersättning på lägstanivå som är 180 kronor per dag för barn födda från och med den 1 juli 2006. För barn födda före den 1 juli 2006 är lägstanivån 60 kronor per dag.

Bostadsbidraget

Bostadsbidraget kan lämnas till barnfamiljer och ungdomar utan barn. Bostadsbidrag till ungdomar utan barn kan lämnas till personer mellan 18 och 29 år, oavsett om hushållet består av en ensamstående eller två sammanboende vuxna. För studerande med studiemedel gäller att bidragsdelen i studiemedlen ligger till grund för inkomstprövningen för bostadsbidrag. Vid beräkning av den bidragsgrundande inkomsten ingår studiebidraget med 80 procent.

Försörjningsstödet

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt socialtjänstlagen (2001:453) rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Kommunerna har det yttersta ansvaret för att de som bor eller vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver, t.ex. genom ekonomiskt bistånd. Det ekonomiska biståndet ska utgöra ett yttersta skyddsnät när inte några andra försörjningsmöjligheter återstår. Försörjningsstödet storlek fastställs enligt reglerna i socialtjänstlagen och med stöd av en av regeringen fastställd riksnorm som är gemensam för alla kommuner i Sverige. Vuxna studerande anses normalt få sina behov

tillgodosedda genom studiemedelssystemet. De kan därför bara i undantagsfall få bistånd i form av försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen.

Arbetslöshetsförsäkringen

Riksdagen beslutade den 21 december 2006, efter förslag från regeringen, att avskaffa studerandevillkoret i arbetslöshetsförsäkringen från och med den 1 januari 2007. Vidare har möjligheten att få arbetslöshetsförsäkring under ferieuppehåll avskaffats. Gränsdragningen mellan systemen får därmed anses vara klarlagd och behöver inte utredas.

Behovet av en utredning

Studiemedlets roll

Studiemedlet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken och ska bidra till att förverkliga målen för detta område. Studiemedlet ska verka rekryterande och ge den studerande goda förutsättningar att bedriva framgångsrika studier. Studiemedlet ska också ge den studerande incitament till att klara av studierna inom utsatt tid.

Systemet måste vara enkelt, hållbart och uppfattas som rättvist. Ett enkelt, överblickbart och konsekvent regelverk bidrar till högre rättssäkerhet och minskar risken för felaktiga utbetalningar från systemet.

Studiemedelssystemet är generellt till sin karaktär. Alla som omfattas av systemet har i princip rätt till lika stort studiestöd under studietiden oavsett t.ex. ålder och bostadsort. En grundläggande princip i studiemedelssystemet är att specifika individuella behov ska tillgodoses inom ramen för andra förmånssystem. Under studietiden fungerar studiemedelssystemet tillsammans med de andra trygghetssystemen. Det är viktigt att det finns tydliga samordningsbestämmelser inom studiemedelssystemet och trygghetssystemen, eftersom ersätt-

ningar som ska tillgodose liknande syften i huvudsak inte ska kunna uppbäras samtidigt från olika system.

Utgångspunkten ska vara att grundstrukturen inom studiemedelssystemet ligger fast.

Studiesociala frågor

Förändringar på det studiesociala området

Sedan den tidigare studiesociala utredningen presenterade sitt betänkande 2003 har vissa förbättringar genomförts vad gäller de studerandes sociala och ekonomiska situation. I studiemedelssystemet har det bl.a. införts ett tilläggsbidrag för studerande med barn och den övre åldersgränsen för studiemedel har höjts från 50 till 54 år. Det har även gjorts vissa övriga förändringar för studerande med barn. Vidare har studiemedlets totalbelopp höjts från och med den 1 juli 2006 med 300 kronor per studiemånad utöver sedvanlig justering mot prisbasbeloppet. Även inom socialförsäkringssystemen har vissa förändringar gjorts, bl.a. har det blivit möjligt att ha sjuk- eller aktivitetsersättning vilande under studier utan att den studerande förlorar rätten till ersättning.

Även om vissa studiesociala förbättringar har genomförts kvarstår många av de problem som belystes av den tidigare studiesociala utredningen, exempelvis att gränsdragningen mellan studiemedelssystemet och andra trygghetssystem behöver förtydligas eller förändras. Dessutom har andra problem uppmärksammats, bl.a. behovet av att se över studenthälsovården.

Samverkan mellan studiemedelssystemet och trygghetssystemen

Studerande har svårt att kvalificera sig till sjuk- och föräldraförsäkringen, eftersom ersättning i huvudsak bara kan lämnas om han eller hon har eller tidigare har haft ett arbete. Studerande som blir sjuka eller väljer att bilda familj under studietiden kan då hamna i en besvärlig ekonomisk situation.

De särskilda skyddsregler som finns inom studiemedels-systemet innebär att studerande som blir sjuka eller vårdar sjukt barn under studietiden kan få behålla sina studiemedel. Vid sjukdom krävs dock att den studerande är helt oförmögen att studera på grund av sjukdom för att han eller hon ska omfattas av de särskilda skyddsreglerna. En studerande som har studiemedel (bidrag och lån) och blir sjuk måste delvis finansiera de första 30 sjukdagarna med lån. Först efter 30 dagars sjukdom avskrivs lånedelen i studiemedlet. Mot denna bakgrund behöver frågan om de särskilda skyddsreglerna utredas.

Försörjningsstöd till studerande

Enligt en enkätundersökning som gjordes av den tidigare studiesociala utredningen skiljer sig bl.a. kommunernas riktlinjer åt vad gäller studerandes möjlighet att få försörjningsstöd. Behovsprövningen har inte heller varit tillräckligt individuell. Det finns därför ett behov av att kartlägga hur tillämpning och praxis ser ut på området.

Studerande med barn

Studerande med familjeansvar kan periodvis ha en ansträngd ekonomi med knappa disponibla resurser. Detta gäller särskilt ensamstående föräldrar.

Den 1 januari 2006 infördes ett tilläggsbidrag till studerande med barn som är knutet till prisbasbeloppet. Motivet var dels att öka föräldrars möjligheter att studera, dels att förbättra den ekonomiska situationen för studerande med barn. En utvärdering av denna reform behövs.

Studenthälsovården

Studenthälsovården kan användas i större utsträckning för att fånga upp eventuella problem inom en högskola. Genom att fånga upp studenternas behov och problem ökar sannolikheten för att studenter inte avbryter sina studier och genomgår sin utbildning på ett framgångsrikt och effektivt sätt.

Högskoleverket har i sin rapport 2007:24 R Studier – karriär – hälsa – en utvärdering av högskolornas arbete med studie- vägledning, karriärvägledning och studenthälsovård påpekat bl.a. att arbetet med uppföljning, utvärdering och utveckling måste förbättras inom studenthälsovården. I rapporten uppmärksammar Högskoleverket även situationen för distansstuderande.

En studie gjord av en arbetsgrupp vid Den nationella narkotikasamordnaren – Alkohol, narkotika och studentliv (rapport 6, 2005) om attityder, tankar och användningen av alkohol och narkotika hos svenska universitets- och högskolestudenter, visar att alkoholkonsumtionen är hög vid svenska lärosäten. Skador och problem till följd av hög alkoholkonsumtion ökar studenternas risk att misslyckas i studierna och inte fullgöra sin utbildning.

Samlad information om studiesociala frågor

Det är angeläget att se över hur informationen till studerande om de studiesociala frågorna kan samlas och förbättras. Ett bättre utbyggt informationsnät där all kunskap om sociala och ekonomiska villkor finns samlad skulle ge en ökad trygghet för den studerande samt skapa förutsättningar för mer effektiva studier.

Studiemedelssystemet

Ekonomi är viktig för att studerande ska kunna bedriva sina studier framgångsrikt. Många studerande upplever i dag en kärv ekonomisk situation.

När det gäller möjligheten att kombinera arbete med studier innebär de s.k. fribeloppsgränserna inom studiemedelssystemet att studerande i vissa fall inte kan förbättra sin levnadsstandard så mycket som han eller hon önskar. Den studerande riskerar också att få en onödigt stor skuldbörda. Beloppsnivåer och fribelopp inom studiemedelssystemet behöver därför ses över.

I dag är regelverket inom studiemedelssystemet relativt komplext och svårgenomträngligt. För den studerande kan det vara svårt att överblicka de rättigheter och skyldigheter som studiemedelssystemet innebär. För den administrerande

myndigheten kan komplicerade regler innebära att administrationen försvåras. Dessa problem gäller främst vid studier på grundskole- och gymnasial nivå samt för studier utomlands. Det finns därför ett behov av att se över regelverket.

I den mån besparingar uppnås genom en förenkling av regelverket kan medel tas i anspråk för att finansiera studiesociala förbättringar och förändringar inom studiemedelsystemet.

Studiestödsadministration

Centrala studiestödsnämnden (CSN) ansvarar för studiesociala frågor samt administrerar studiehjälpen, studiemedlen, hemutrustningslån till flyktingar, ersättning enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan, s.k. Rg-bidrag, och ersättning till föräldrar som ska lära sig teckenspråk, s.k. TUFF-ersättning. CSN ansvarar även för administrationen av återbetalning av studielån. Studielånen finansieras genom att medel lånas upp i Riksgäldskontoret.

CSN:s administration finansieras, till cirka hälften vardera, med förvaltningsanslag och med inbetalda administrativa avgifter. Administrationskostnaderna uppgick 2006 till cirka 755 miljoner kronor, varav ungefär hälften utgjordes av personalkostnader. CSN har cirka 1 000 anställda på 15 orter i landet.

Statens verksamhet ska kännetecknas av hög effektivitet och god hushållning. Detta ställer krav på god löpande styrning och uppföljning men också på omprövning. Såväl organisation och arbetsformer som det offentliga åtagandet i sig behöver ses över för att säkerställa hög effektivitet och god hushållning i statens verksamhet. En del i detta är att överväga om statens utgifter för studiestödsadministration kan minskas genom att hela eller delar av verksamheten hanteras och organiseras på ett mer ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Detta kan få konsekvenser för myndighetens ledningsform.

Vidare är det angeläget att överväga om och i så fall hur statens fordran gentemot låntagare med befintliga lån och verk-

samheten med upplåning för nya studielån kan föras över i annan regi, t.ex. till banker. En förändring i denna riktning skulle t.ex. kunna gynna den studerande genom att valfriheten ökar om den studerande själv får bestämma var han eller hon ska ta sina studielån. Utgångspunkten ska vara att den enskildes medgivande ska krävas för att överföra lån till privata aktörer. Lånevillkoren ska inte retroaktivt kunna försämrats för den enskilde. Erfarenheter från de övriga nordiska ländernas administration av studiestöds- och återbetalningsverksamhet ska beaktas.

I den mån besparingar uppnås kan medel tas i anspråk för att finansiera studiesociala förbättringar och förändringar inom studiemedelssystemet.

Ökad genomströmning i den högre utbildningen

Det är önskvärt att öka genomströmningen i den högre utbildningen dels för att den studerandes skuldsättning därigenom kan minskas, dels för att möjliggöra ett tidigare inträde för studerande på arbetsmarknaden. Bl.a. Norge och Finland har genomfört åtgärder i syfte att ge incitament till en snabbare genomströmning i högskolan, t.ex. olika former av ekonomiska förmåner inom ramen för det nationella studiestödssystemet.

En metod för att öka genomströmningen inom högskolan är att införa en examensbonus för studerande som avlägger en examen i högskolan inom utsatt tid. Examensbonusen kan t.ex. bestå i att en del av den studerandes studieskuld skrivs av vid avlagd examen. Ytterligare en möjlighet kan vara ett s.k. peng-per-poäng-system, som innebär att studiebidraget inom studiemedlet avpassas i förhållande till tidigare studieresultat i form av avklarade poäng. I det fall bidragsdelen minskar kan i stället lånedelen öka, så att totalbeloppet ändå motsvarar vad som maximalt kan beviljas i studiemedel.

Ökad genomströmning och tidigare inträde på arbetsmarknaden är beroende av att studenterna får god studie- och karriärvägledning, såväl inför som under studierna. För att ge fler studenter förutsättningar att genomföra studierna på ett

effektivt sätt bör det beaktas hur en god studie- och yrkesvägledning kan understödja en ökad genomströmning.

Uppdraget

Studiesociala frågor

En kommitté ska, med utgångspunkt i att studiemedelssystemet och de sociala trygghetssystemen ska samverka på ett optimalt sätt, överväga och föreslå åtgärder vad gäller studerandes ekonomiska och sociala situation, så att den studerande har möjligheter att försörja sig och leva ett tryggt liv under sin studietid.

Kommittén ska:

- överväga om gränsdragningen mellan studiemedelssystemet och de sociala trygghetssystemen behöver förtydligas så att systemen kan samverka på ett optimalt sätt och, i förekommande fall, föreslå sådana förtydliganden, eller, för det fall kommittén finner att gränsdragningen mellan systemen inte behöver förtydligas, se över och lämna förslag till hur förbättringar kan göras i andra former och på andra sätt inom studiemedelssystemet,
- kartlägga kommunernas tillämpning av socialtjänstlagen (2001:453) och praxis vad gäller försörjningsstöd till studerande,
- utvärdera betydelsen av tilläggsbidraget inom studiemedlet för studerande med barn och överväga om det finns behov av att ytterligare underlätta situationen för dessa studerande,
- utreda om det ur ett studiesocialt perspektiv finns behov av att göra insatser för att förbättra studenthälsovården och, i så fall, föreslå hur detta kan ske samt överväga om nationella riktlinjer behöver tas fram för studenthälsoarbetet med utgångspunkt i Högskoleverkets rapport 2007:24 R,

- föreslå vilka verktyg som kan användas i arbetet med att minska studenternas alkoholkonsumtion,
- föreslå hur informationen till studerande om de studie-sociala frågorna kan samlas och förbättras, och
- definiera vilka studerandegrupper och utbildningsformer som ska omfattas av de förslag som lämnas.

Studiemedelssystemet

Utgångspunkten för uppdraget är att grundstrukturen inom studiemedelssystemet ska ligga fast.

Kommittén ska:

- överväga och föreslå hur framtida beloppsnivåer och fri-belopp inom studiemedelssystemet ska se ut i syfte att skapa ett långsiktigt hållbart system som säkerställer en skälig levnadsnivå för de studerande och ger förutsättningar att bedriva effektiva studier, och
- utreda och föreslå förändringar i regelverket inom studiemedelssystemet i riktning mot ett enklare och mer generellt system och i anslutning till detta särskilt överväga om regelverket kring studiemedel för studier utomlands och det högre bidraget ska förenklas.

Studiestödsadministration

Kommittén ska:

- förutsättningslöst pröva och föreslå hur statens utgifter för studiestödsadministration kan minskas genom att hela eller delar av verksamheten hanteras och organiseras på ett mer ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt, analysera CSN:s uppgifter i syfte att pröva om myndighetens uppgifter kan renodlas och effektiviseras samt pröva om hela eller delar

av verksamheten kan överföras i annan regi eller till annan aktör,

- överväga vilken ledningsform CSN ska ha, och
- utreda om statens fordran gentemot låntagare med befintliga lån och verksamheten med upplåning för nya studielån kan överföras i annan regi (t.ex. banker) och, i förekommande fall, föreslå hur detta bör ske.

Ökad genomströmning i den högre utbildningen

Kommittén ska:

- utreda och föreslå hur studiemedlet kan användas som ett verktyg för att öka genomströmningen i högskoleutbildning, t.ex. genom att införa en examensbonus eller ett s.k. peng-per-poäng-system, och
- analysera vilka konsekvenser ett förslag som syftar till att öka genomströmningen får för studenternas studiesociala situation och studieval.

Felaktiga utbetalningar och jämställdhet

Kommittén ska i tillämpliga delar föreslå åtgärder för att förhindra felaktiga utbetalningar inom studiemedelssystemet. Vidare ska kommittén tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i sina analyser och förslag så att studiemedelssystemet bidrar till jämställdhet mellan kvinnor och män.

Förslag till författningstexter

Kommittén ska lägga fram de författningsförslag som behövs för att kunna genomföra de förändringar som den föreslår.

Kostnadsberäkningar och andra konsekvensanalyser

Förslagets konsekvenser ska redovisas enligt vad som anges i 14 och 15 §§ kommittéförordningen (1998:1474).

I de fall kommitténs förslag påverkar kostnader eller intäkter för staten, kommuner, landsting, företag eller enskilda ska en beräkning av dessa kostnader redovisas. Vid kostnadsökningar eller intäktsminskningar för staten, kommuner, landsting eller enskilda, ska kommittén föreslå en finansiering.

Samråd och tidigare ställningstaganden

Kommittén ska i frågor som berör de sociala trygghetssystemen samråda med den i budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1) aviserade parlamentariska utredningen om socialförsäkringarna. Kommittén ska vidare ha kontakter med och informera sig om det i samma budgetproposition aviserade utredningsarbetet om beräkning av den sjukpenninggrundande inkomsten utifrån historiska inkomster. Kommittén ska även hålla sig informerad om arbetet i utredningen om en översyn av den statliga förvaltningens uppgifter och organisation (dir. 2006:123). Kommittén ska också samråda med Statens Folkhälsoinstitut vad gäller frågan om att minska studenternas alkoholkonsumtion. Samråd ska även ske med berörda intressegrupper.

De förslag som kommittén lämnar ska i tillämpliga delar tas fram med utgångspunkt från den tidigare studiesociala utredningens betänkande Studerande och trygghetssystemen (SOU 2003:130).

Redovisning av uppdraget

Kommittén ska redovisa sitt slutbetänkande senast den 31 mars 2009. Kommittén får delredovisa vissa frågor.

(Utbildningsdepartementet)